

ernis van den
is. Als zij be-
wel onrustig,
t mijn ziel.
ar geloof was
t alleen zij
maar allen
heengaan.
etronella-Hoe-
Pruys en Me-
nde gedachte,
ste gelegd te-
ers en zusters,
hen gearbeid
iefhad".
gozien wij zoo
voor ouderen
krachtige ge-
dat wij onze
wandel in de
g iets mede te
even over de
intiem karak-
massage volgen
r):
is iets zeer
van Dr Groot
den vreug-
elf met zijn
emelpoort

ij, wij zijn het,
die gedachte
n glans lag
telfgezien.
oost, maar

regrafenis,
t. De blid-
baan allen
ten bemoe-
msweg, met
t naar het
t. De weg die
t, die welhaast
genblik de
opend had,
ent had ge-

enbaart, waar-
mededeeling
n Gods Naam.
Andel: „Moge
onzen broeder
leerlijken!”
J. W.

Vraagstelling.
Kerkbode" het
anti-militairis-
de vraag ge-
ig aan de van
overheid geen

vraag te beant-
rip „overheid”
en ik niet langs
et begrip „wet-
t: die overheid,
bezworen heeft
n op de grond-

soals wij door
genieten. Een
of haar eeden,
recht verloren
" en mist dus
n haar onder-
d gaat dus uit
er sterk op de
geleerd op de
mobilisatiedagen
jke vragen ge-
llen en vanuit
Vij leven in Ne-
te overheid. Op
zijne krachten
en zeer grooten
de grenzen van
ons als onder-
n gehoorzaam-
voor den chris-
ie hem door de
n als de vrager
we verder rede-

nu een conflict
? Niet wanneer
komen wet een
relke naar zijn
in 's lands be-
ongerief, gelde-
aakt. In al die
verplicht te ge-
vrij langs wet-
n, kan en mag
n om zoo spo-
elde wet aan te
nder, als kiezer
in en onder dat
ie gehoorzaam-
t denk b.v. aan
er toen niet ge-
vele christen-
enwoordig jonge
en voorstelling
n in christelijke

kringen ook maar de gedachte uitgesproken om de gehoorzaamheid aan de overheid op te zeggen! Daar werden in die kringen wel bidstonden gehouden, wel groote adresbewegingen georganiseerd, wel zeer sterk politieke invloed getracht uit te oefenen. Maar nooit is geweigerd de wet, hoe onbillijk en onrechtvaardig die ook voor de voorstanders van het christelijk onderwijs was, te gehoorzamen en tot het hietere eind te belevan! En dat deden die christenen uit gehoorzaamheid aan Gods Woord!

Conflikt tusschen den christen en zijn wettige overheid komt er dan pas, als die overheid de grondwet, door haar zelf bezworen, op zijde zet of wanneer zij een wet uitvaardigt, welke in strijd is met Gods heilig Woord. Dan, maar ook dan alleen, komt de christen te staan voor het kiezen: God of mensch. Dat is, naar mijn overtuiging, de geheel eenige grens stellen aan de van God gewilde gehoorzaamheid aan de wettige overheid. Alleen, wanneer de wettige overheid iets eischt wat Gods Woord uitdrukkelijk verbiedt, mag en moet de christen onderdaan uit gehoorzaamheid aan zijn God zeggen: ik weiger u te gehoorzamen! Dan moet hij ook, om Godswil, al de gevolgen daarvan dragen, den Heere biddend hem te sterken tot den einde toe.

Nu kan, naar mijn wijze van inzicht in Gods Woord, dat conflict niet ontstaan uit de militiewet of uit een wettig mobilisatiebevel. Wel ben ik er diep van overtuigd hoe ontzaglijk moeilijk 't menigen christen dan vallen zal der overheid te gehoorzamen. Vergeten ben ik in geen enkel opzicht wat ik Augustus 1914 van zeer nabij met veel ouders en jonge vrouwen en mannen meegemaakt heb. De ontroering toen door mijn ziel gegaan zal me bijblijven heel mijn leven, maar zonder eenige aarzeling zeg ik uit volle overtuiging op Gods Woord gegrond: als de wettige overheid naar de wettig tot stand gekomen wet haar weermacht mobiliseert, dan is het ongehoorzaamheid aan de overheid en aan God als de christen zegt: ik weiger!

Hiermede heb ik den vrager beantwoord, al zal ik hem waarschijnlijk niet tot een andere gedachte gebracht hebben.

J. W.

BOEKBESPREKING

„De Macedoniër”.

Nu er vier afleveringen verschenen van „De Macedoniër”, valt het ons heel gemakkelijk over den nieuwen jaargang, door den nieuwen uitgever verzorgd, te oordeelen.

En dan kan dit oordeel gunstig zijn. De redactie werd uitgebreid met Dr van Andel en echtgenoot, die beiden een zeer vaardige pen hebben en tevens tot oordeelen in zendingzaken bevoegd zijn als weinigen. In één adem met deze beide moet worden genoemd Dr F. L. Bakker, die met verlof in het land is, en zoowel als docent aan de opleidingsschool op Java, als ook als taalgeleerde ongetwijfeld met zijn bijdragen „De Macedoniër” zal verrijken.

Wij wijzen ditmaal op aflevering 4 met haar rijken inhoud. De Lambooy geeft een geharnast antwoord op de bezwaren van Ds D. K. Wielenga inzake het gebruik van den Godnaam op Soemba. Ds Pol plaatst het oordeel van een Chineesch Christen over den doop van China's president Chiang-Kai-Shek; zeer belangrijk. Mevrouw van Andel schrijft over de „bekeering” van een Protestantischen onderwijzer tot de Roomsche kerk, onder den titel: „Een oprechte zoeker?” Het vraagteeken geeft te denken. Ds van Nes deelt iets mee „Uit de geschiedenis der Joden na 70”; Ds Pol behandelt in zijn zendingsoverzicht „Soemba”, en besluit met zijn gewone rubriek „Van mijn Uitkijk”.

Deze dorre opsomming van slechts één aflevering doet zien, hoe de redactie alles doet, om ons Gereformeerd Zendingstijdschrift op peil te houden, ja steeds beter te doen worden. De uitgevers, Gebr. Zomer & Keuning zorgen voor een passende vorm. Als nu „onze mensen” maar intekenaren en lezers worden! Laten wij nogmaals vooral de kerkeraden en verenigingen van jongelingen enz. opwekken, om van dit tijdschrift kennis te nemen. Ten slotte spreken wij er onze innige voldoening over uit, dat aan enkele opmerkingen, die wij bij de eerste aflevering meenden te moeten maken, alle aandacht geschonken werd, zoodat wij „De Macedoniër” met alle vreugde hartelijk kunnen aanbevelen.

J. D. W.

„Woord en Daad”.

De tiende jaargang van „Woord en Daad” zette in met een voortreffelijke aflevering. Gelijik men weet, is dit een tijdschrift voor Inwendige Zending. Over den naam twisten wij niet, het komt op den inhoud aan, en deze is zeer lezenswaard. Natuurlijk kan men het niet in alles met de schrijvers eens zijn, doch zij brengen ons op de hoogte met verschillende verschijnselen, die wel eens teveel buiten het oog van de Gereformeerden vallen. Wil men dan ook op de hoogte blijven met hetgeen zoo allereerste op het terrein van de „inwendige zending” geschiedt, dan kan men „Woord en Daad” niet missen.

Als voorbeeld wijzen wij op het referaat van G. van Waasenaar over: „Een jonge Reveilbeweging”. Het betreft het optreden van den Lutherischen predikant Dr F. N. D. Buchman te Philadelphia. De beweging, die onder zijn leiding zich voordoet, kan eerder een leven dan een methode worden genoemd. Zijn richtlijnen zijn uiterst eenvoudig: Gods leiding; zonde onverschrokken onder de oogen zien; deelen (met elkander spreken over de ervaringen enz.); de noodzakelijkheid het ontvangene op verstandige manier door te geven; rentmeesterschap; samenwerking, en trouw. Het lezen over zulke bewegingen werkt altijd beschamend en verootmoedigend. Hetzelfde kunnen wij zeggen over het referaat van G. C. van Niftrik over: „De Nederlandsche Jongeliedenbond voor ernstig Christendom”. Een boek aankondiging leent zich niet tot critiek in breedten zin; laten wij het met deze

korte aankondiging mogen laten; elke arbeider in het werk der Evangelisatie kan niet anders dan met vrucht deze periodiek lezen. Zij wordt keurig uitgegeven door den Alg. Boekhandel voor inwendige en uitwendige zending te Den Haag, directeur A. J. C. van Seters.

J. D. W.

De Redactie ontving ter aankondiging:

Het „Lentenummer” van „Timotheüs”, jrg. 36, no. 31, waarvan de inhoud is:

Hoofdartikel: „Zie Ik ben met u”. Indrukken Hoofdreder: In de voetstappen van haar Moeder. Geschilderd portret „Prinses Juliana”. Lente in de haven. „Molen bij Voorschoten”, ets van H. E. Roodenburg. De Schepping, door A. Norel—Straatsma. Lentelied, muziek van J. F. Tierie. Houtsnede van Han Krug. Vaderlandse havens, door H. J. v. d. Munnik. Het stadstuinje, door Mevrouw Kuiper—Van Oordt. Levenswaarde, Gedicht van H. W. Aalders. Als de Ribes bloeit....., door A. L. van Hulzen met illustratie. Bloedreiniging in het voorjaar, door Dr J. Voorhoeve. Een koninklijk woord, door A. J. Drewes. Die Staatsvormen Europas nach der spanischen Revolution, overzicht. Zit recht, door A. Lukkien. Gedachte. Zwanen, door A. J. L. Looyen. Referendum over „De Nieuwe Spelling”. Kunstbijlage in vierkleurendruk naar een schilderij van J. van Vuuren: „Schaapekooi op de Veluwe”.

De Christelijke Illustratie „De Spiegel”, jrg. 25, no. 32, die brengt een artikel Wat om ons heen gebeurt, van J. C. de Koning; Historische Anecdoten, door S. Postmus; Willem Mengelberg, Neerlands grootste dirigent (met illustraties); een meditatie van Ds Hogenbirk; 't vervolg van het verhaal „Het geheim van het Sneeuwland”, door Ds J. A. Visscher; 't slot van het verhaal „Teuntje”, door M. Boss; een aardig geïllustreerd artikel over „De Lijfwacht” door H. J. van der Munnik; 't vervolgverhaal „Geharkte Bladeren”, door K. Lantermans; een natuurhistorisch artikel over „De Bouwmeesters der Boschrivieren (bevers), door H. Heidinga; een schets „Uit Oosterwier”, door H. van Ek. Voorts de illustratie-rubrieken van buiten onze grenzen; Van Her en Der; Van Eigen Erf; Voor onze Lezeressen.

Het Meinummer van „De Jonge Vrouw” met bijdragen van Diet Kramer (Het kostbaar geschenk), van K(euning) (meditatie over de Hemelvaart), van Mevr. de Vries Robb—Bergmans (De Mooie Waard), van Johanna E. Kuiper (Vrouwelijke politie), van J. M. W(esterbrink) W(irtz) (Lette en de fout van haar dagen), van Johanna Vis (Voorjaarsbehandeling van onze kamerplanten), van Ina (Een atelier-dag), van A. Hallema (Een zeerreis van Zuid-Afrika naar Nederland in 1751), van Hermien Manger (Verzen). Voorts de rubrieken keukengeheimen, Onze kleeding, Practische Dingen, Correspondentie van de Redactie, Nieuws uit onzen eigen kring en een (blijkbaar redactioneel) artikel over „Onze Kampen”.

Het Achtste extra-nummer van „Geloof en Vrijheid”, orgaan van de Chr. Mannenvereniging „Gij zijt allen broeders”, voornamelijk weer gewijd aan de Russische geloofsvervolgelingen.

Het Mei-nummer van „het Maandblad van de Geref. Vereniging voor Drankbestrijding” onder red. van Ds W. H. Gispén, Badhuisstraat 101, Scheveningen. Het jaarverslag van de Vereniging voor Alcoholbestrijding bij het Snelverkeer.

Het Meinummer van H. O. R. A., orgaan van de vereniging tot ondersteuning van Burgerlijke Ambtenaren, waarin o.m. een art. over „De Overheid en het werk van H. O. R. A. en het bedrijf der geldschietsters.

Het Maartnummer (dd. 25 Maart) van „De Zaaier”. Blad ter verbreiding der Christelijke gedachte in Nederl. Indië, waarin o.m. art. over De eenige blijde tijding in de wereld, Beschouwingen over den Bijbel, Ons hart zal nooit vergeten, De Zending op Nieuw-Guinea.

C. T.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:

Diever: J. Hettinga te Hasselt.
Goes: W. H. v. d. Vegt te Bergum.
Klundert: Joh. Meijnen te Zalk.
Mijdrecht (2e maal): F. de Vries te Raamsdonk.
Vinkeveen en Wormerveer: J. Sijbesma, cand. te Dedemsvaart.

Aangenomen naar:

Kolhorn (Voor den Evangelisatiearbeid onder de Zuiderzeearbiders): L. J. Wielenga, cand. te Amsterdam.
Rhoon (2e maal): H. H. v. Kapel te Kooten.
Sneek: H. Veldkamp te Kralingscheveer.

Bedankt voor:

Helder: R. J. v. d. Meulen te IJmuiden.
Ierscke: P. de Feijter te Zwartshuis.
Smilde: W. v. d. Heide te Zoutkamp.

Afscheid van:

Bolsward: J. op 't Holt. Tekst: 1 Petr. 5:10 en 11.
Voorthuizen: L. Hoorweg. Tekst: 2 Tim. 3:14 en 15.

Emeritaat:

De J. Runia, Geref. predikant te Arnhem, verkreeg van de classis Middelburg met ingang van 1 Juli e.k. eervol emeritaat.

— Cand. S. U. Zuidema te Apeldoorn, beroepen predikant bij de Geref. Kerk te Anna Paulownapolder, is door de classis Alkmaar der Geref. Kerken peremptoir geëxamineerd en met algemeene stemmen toegelaten tot den dienst des Woords en der sacramenten.

— Cand. Jac. van der Staal, te Bosch en Duin (U.), beroepen predikant bij de Geref. Kerk te Gorredijk, is door de classis Heerenveen met gunstig gevolg peremptoir geëxamineerd en toegelaten tot den Dienst des Woords en der Sacramenten.

— De heer O. Bouwman, cand. aan de Theol. School te Kampen, is door de Classis Zwolle der Geref. Kerken praeparatoir geëxamineerd en beroepbaar verklaard. De heer Bouwman is gaarne bereid een eventueel beroep terstond in overweging te nemen.

De Geref. Kerk van Hilversum.

Daar de dubbele preekbeurt de laatste maanden voor Ds Tom zeer bezwaarlijk en afmattend was, heeft de kerkeraad der Geref. Kerk van Hilversum besloten, hem gedurende een half jaar vrij te stellen van één preekbeurt per Zondag en in die beurt te voorzien door predikanten uit de omgeving te verzoeken in den Dienst des Woords voor te gaan. Deze regeling is reeds Zondag j.l. in werking getreden.

Promotie.

Vrijdag 8 Mei is aan de Wilhelms-universiteit te Munster (Westphalen) gepromoveerd tot Doctor in de Philosophie (Paedagogiek) de heer Bastiaan Antonie Knoppers, predikant bij de Gereformeerde Kerk te Amsterdam, op proefschrift: „Die Jugendbewegung in den Niederlanden, ihr Wesen und ihre paedagogische Behandlung.” (mit vergleichender Berücksichtigung der Deutsche Jugendbewegung). Deze promotie geschiedde magna cum laude.

Een stichtelijk woord.

Het kort verslag der jongste vergadering van de Classis Haarlem der Geref. Kerken bevat de volgende mededeeling: „De Kerk van Santpoort verzoekt, dat de Classis aan Prof. van Schelven het recht verleene om in de Kerken der Classis een stichtelijk woord te spreken. Aangenomen”.

Predikantenconferenties.

Te Groningen wordt 27 Mei a.s. een Geref. Predikantenconferentie voor de gelijknamige provincie gehouden, waar Dr L. van der Zanden, van Groningen, een referaat zal houden over: „De Verbondsgedachte”.

Kerkinstituering.

De Gereformeerden, woonachtig te Halle (G.), waar thans onder toezicht van den Kerkeraad der Geref. Kerk te Varsseveld een Evangelisatie-vereeniging werkt, hebben bij de Donderdag 7 Mei te Doetinchem gehouden vergadering van de Classis Zutphen het verzoek ingediend om over te gaan tot de instelling van ambten op deze plaats. De Classis besloot een commissie te benoemen om deze aan gelegenheid na te gaan en daarover in een volgende vergadering te rapporteren. De commissie bestaat uit de heeren Ds H. Hummelen te Zutphen, Ds J. B. Jansen te Doesburg en ouderling Winkelman te Vorden. De Gereformeerden te Halle woonachtig, ressorteeren onder de Geref. Kerk van Varsseveld.

De nood der tijden.

De Classis Den Haag, door de Generale Synode der Geref. Kerken daartoe aangewezen, nam in behandeling de verzoeken van de Classis Klundert en van de Kerken van Dedemsvaart en Haarlem om in verband met den nood der tijden een nationaal biddag of bidstond uit te schrijven. De Classis oordeelde, dat voor het uitschrijven van zulk een biddag of bidstond zeer bijzondere redenen moeten aanwezig zijn en dat de nood van land en volk elken Zondag in den gebede aan God kan worden opgedragen. De Classis oordeelde te moeten blijven bij haar in een vorige vergadering genomen besluit en thans tot de uitschrijving van zulk een biddag of bidstond niet te moeten overgaan.

Gereformeerden in België.

De Classis Dordrecht der Geref. Kerken zal haar volgende vergadering in September te Antwerpen houden. Reeds eerder werd besloten, dat voortaan elk jaar de Septembervergadering der Classis Dordrecht van de Geref. Kerken in België zal worden gehouden. Op die wijze hoopt men de jonge Geref. Kerken in België te sterken.

De bouw van een Geref. Kerk te Mechelen, voor welke geld bijeengebracht werd, is thans verzekerd. Binnenkort zal er een aanvang mee worden gemaakt. Men heeft thans in België drie geïnstitueerde Geref. Kerken: te Antwerpen, Brussel en Gent, terwijl een vierde en vijfde kerk in wording zijn te Mechelen en te Denderleeuw. Voorts wordt er veel Evangelisatie-arbeid verricht.

CHR. GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Lisse: J. Drenth te Broek op Langendijk en A. Ponstein te Steenwijk.

Beroepen te:

Dordrecht: H. Visser te Lelouard.
Utrum: L. Floor, cand. aldaar.

GEREF. GEMEENTEN.

Tweetal te:

Vlaardingen: A. de Blois te Dirksland en H. A. Minderman te Lisse.

Beroepen te:

Middelbarnis: J. Fraanje te Barneveld.

Bedankt voor:

Werkendam: W. C. Lamain te Leiden.

NEDERL. HERVORMDE KERK.

Drietal te:

Delfshaven (Rotterdam) (vac. C. B. Holland): J. J. Timmer te Ermelo, J. C. Wolters te Onstwedde en J. D. v. Hof te Oud-Beijerland.

Beroepen te:

Axel (toez.): A. F. W. de Kluis te Serooskerke (W.).
Benschop: D. J. v. d. Graaf te Ede (G.).
Bergschenhoek: W. Rijsburger te Polsbroek en Vlist.
Dinteloord: Joh. de Bres te St. Maartensdijk (Z.).
Domburg: H. K. Queré te Nijbroek.
Garijp: F. J. A. de Jagher te De Krim (O.).
Heinkensand: A. de Willigen, cand. te Utrecht.
Hellevoetsluis: H. Bogers te Klaaswaal.
Ooltgensplaat en Wierden: E. Schimmel te Ameide.
Rhenen: B. Tuinstra te Soesterberg.
Sluipwijk: J. R. Cuperus, cand. te Utrecht.
Weerselo: W. G. Planten te Goor.

Aangenomen naar:

Obdebroek: J. Lekkerkerker te Molenaarsgraaf.
Rijssen: A. van Willigen te 's-Grevelduin-Capelle.

Bedankt voor:

Jaarsveld: D. E. J. Hupkes te Oosterwolde (Gid.).
Goudak: W. Rijsburger te Polsbroek en Vlist.
Hollandscheveld—Z.O. Elim: G. Barger Ez. te Hoorn.
Lopikerkapel: D. v. Lutterveld, Em. pred. te Zeist.

Afscheid van:

Blankenham: F. H. Plooi. Tekst: Matth. 13:13.

Intrede te:

Groot-Ammers: J. v. Amstel. Tekst: Luc. 8:18.
Muiden: G. C. Severijn. Tekst: Jes. 40:6-8 (3 Mei).
Soest: E. Groeneveld. Tekst: 2 Cor. 4:5.

Overleden:

10 Mei: H. v. Druten, Em. pred. te Rijnsburg, 89 jaar.